

în final, eşuarea, ori, dimpotrivă, supralicitarea colectivismului și îngrădirea individualității pot fi surse ale unor confruntări puternic dramatice. Nici Paul Bauch, eroul din *Basculanții* de Volker Braun, nici Edgar Wibeau, eroul piesei lui Ulrich Plenzdorf, *Noile suferințe ale tânărului W.*, nu vor fi supuși unei simplificări a conflictului dintre dorința lor febrilă, uneori anarhică, de autoafirmare, și colectivitate. Respinși sau autoizolându-se, amândoi vor evita o standardizare a posibilităților creatoare, dar vor apela la soluții extremiste, refuzându-și, astfel, realizarea, în finalul deschis al pieselor.

Lucrările lui Volker Braun se doresc propuneri teatrale și, în același timp, experimente sociale. El pledează, prin caracterele sale, pentru descoperirea tuturor posibilităților oferite de societatea socialistă individului. Dincolo de problematica proceselor de producție, el descoperă individualități, zbulcium sufletesc, ireductibil la scheme sau la lozinci.

★

Procedeele folosite pentru realizarea unui asemenea teatru dinamic — de acțiune sau de dezbateri filozofice, înfățișând biografii individuale sau scene din istorie ori scene parabolice și de feerie — sînt multiple. Helmut Baierl, de pildă, atrage publicul printr-o

tratare liberă, vioaie, cu mult umor și cu reală inventivitate situațională, cu un simț al valorilor și efectelor teatrale, educat la școala lui Brecht; Heiner Müller, dimpotrivă, se impune printr-o construcție dramatică sigură, în care, folosindu-se de procedee cinematografice, alternează planurile istorice cu biografii individuale. Piesa lui Claus Hammel, *Roma sau A doua creație a lumii*, a fost socotită o piesă fără acțiune, menținându-se în sfera dezbaterilor etice și filozofice, creionînd, cu o deosebită atenție, fizionomia morală a personajelor, în tradiția lui Cehov și a lui Gorki.

★

Uneori, dorința de a crea posibilitatea unor dezbateri deschise cu publicul este de natură a da pieselor un accent didacticist; dar soluții teatrale din ce în ce mai diverse aduc în scenă probleme generale etice ori politice și într-un limbaj parabolic (vezi, de pildă, piesele lui Joachim Knauth).

De inspirație istorică ori de actualitate, într-un limbaj poetic ori filozofic, comedie sau dramă, teatrul contemporan din Republica Democrată Germană cunoaște, desigur, o paletă mult mai bogată, dintre ale cărei culori am evidențiat doar cîteva, care ni s-au părut dominante.

Note

De la o inițiativă

Pentru a da celor peste două milioane de turiști, care au vizitat, în vara lui 1977, litoralul românesc, posibilitatea să se orienteze în bogăția și în varietatea manifestărilor artistice ale stagiunii estivale, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Constanța și A.R.I.A. — filiala Constanța au luat inițiativa editării unui volum, intitulat, simplu, „Agenda culturală a litoralului”. Criticul de teatru Jean Badea a alcătuit, cu minuțiozitate, un catalog al concertelor și spectacolelor zilnice, a prezentat muzeele și sălile de expoziție, cluburile, bibliotecile, cinematogra-

fele, locurile de divertisment. Este pentru prima oară cînd turiștii au avut la dispoziție un veritabil ghid artistic. În *Agendă*, teatrele participante la marele „turnir estival” sînt prezentate pe larg, cu informații privitoare la realizarea și la realizatorii fiecărui spectacol.

Dacă apreciem ca excelentă ideea editării unei asemenea *Agende* și o aplaudăm din toată inima, formulăm unele rezerve în ce privește două aspecte ale eficienței ei: în primul rînd, faptul că *Agenda* a apărut cam tîrziu (abia la începutul lunii august); apoi, multe informații nu au mai corespuns realității, fiindcă o serie de teatre din țară (Teatrul „A. Davila” din Pitești, Teatrul Municipal din Ploiești, Teatrul de Nord din Satu Mare), deși contractaseră obligații ferme, fie că și-au aminat turneele, fie că, pur și simplu, le-au suspendat.

Folosim prilejul pentru a aminti că înscrierea teatrelor pe așiful stagiunii artistice estivale reprezintă un act de răspundere. Cum spunea Radu Beligan, directorul Teatrului Național din București, „pe litoral, jucăm în fața unui public venit din toată țara, dornic să vadă spectacole bune. Iată de ce socotim că prezența noastră aici ne obligă la o înaltă ținută artistică”. Prima scenă a țării și-a onorat cu prisosință mandatul artistic, efectuînd trei turnee pe litoral, cu cele mai bune spectacole. În acest fel se cuvine să gîndească și să acționeze fiecare colectiv teatral.

...Printre altele, și pentru a îngădui viitoarei ediții a *Agendei* — pe care o dorim promptă, bogată și interesantă — să apară fără... erată.

Stan Vlad